

Tussenevaluatie

"Sliedrechtse schuldenvrij en actief"

Inhoud

1 Inleiding.....	3
1.1 Amendement "Sliedrechtters Schuldenvrij en Actief"	3
1.2 Plan van aanpak "Sliedrechtters Schuldenvrij en Actief"	4
1.3 Leeswijzer	4
2 Speerpunt 1: Vergroten financiële zelfredzaamheid	5
2.1 Sociaal Leenfonds.....	5
2.2 Training en begeleiding: budgetcoach.....	7
3 Speerpunt 2: Versterken inkomensperspectief	9
3.1 Trajectbegeleider participatie	9
3.2 Verruimen aantal participatieplekken; Klavertje vier en Heldin	12
4 Speerpunt 3 Actief in de samenleving	15
4.1 Flexbudget participatie (financieel) kwetsbare inwoners	15
3.2 Budget maatschappelijke initiatieven	16
5 Financiën, maatschappelijke effecten en vervolg.....	17
5.1 Financiële realisatie	17
5.2 Maatschappelijke effecten	18
5.3 Vervolg	20

1 Inleiding

1.1 Amendement "Sliedrechtters Schuldenvrij en Actief"

Op 13 juli 2021, bij het vaststellen van de kadernota voor 2022, is onderstaand amendement aangenomen door de Sliedrechtste raad. Aanleiding van dit amendement was het beschikbaar komen van incidenteel geld voor de gemeente Sliedrecht, door de verkoop van aandelen Eneco. De raad wilde met dit amendement bewerkstelligen dat een deel van dat geld werd ingezet voor financieel kwetsbare inwoners.

In te stemmen met de opdracht aan het college om in de concept begroting 2022 een bedrag van 1 miljoen euro op te nemen voor financieel kwetsbare inwoners, zoals besloten door de raad, waarbij de volgende kaders mee worden gegeven.

- *Opzetten van een revolverend schuldenfonds voor het opkopen van schulden vanaf 1-1-2022, gecombineerd met training en begeleiding om herhaling te voorkomen (indicatief 400.000 euro).*
- *Incidenteel project om mensen uit de bijstand naar werk te begeleiden (indicatief 400.000 euro) met een looptijd van bijvoorbeeld 4 jaar.*
- *Incidentele impuls om eenzaamheid onder financieel kwetsbare inwoners tegen te gaan en participatie te stimuleren. Communicatie, campagnes etc om mensen die strijden tegen armoede en eenzaamheid in beeld te krijgen en uit deze situatie te helpen (indicatief 200.000 euro)*
- *Dekking uit Enecogelden.*

Toelichting:

Vorige kadernota hebben we een motie aangenomen om van de Enecogelden, zo'n 1 miljoen te bestemmen voor financieel kwetsbare inwoners, en aangegeven dat we als raad in 2021 hier een definitief besluit over gaan nemen. Op 21 juni 2021 is de raad geïnformeerd over de consultatie van de diverse organisaties en de mogelijkheden voor concrete invulling. Met dit amendement geven we een kader mee aan het college om in de begroting bovenstaande zaken op te nemen, zodat vanaf 1-1-2022 gestart kan worden met de uitvoering. De bedragen die genoemd zijn, zijn indicatief en afhankelijk van de verdere uitwerking in de begroting.

Armoede en (bijkomende) eenzaamheid moet besteden worden. De vroegsignalering zorgt ervoor dat deze mensen tijdig in beeld komen. Door middel van het schuldenfonds kunnen de schulden direct worden overgenomen en een afbetaling worden geregeld, zonder dat de schulden steeds verder oplopen door bijkomende kosten van deurwaarders en boetes etc.

Daarnaast is het van belang om niet allen de schulden op te kopen, maar ook structureel werk te maken van de onderliggende problematiek. Verplichte training op gebied van budget beheer, het omgaan met geld, is noodzakelijk. Verder is een inzet op deelname aan de arbeidsmarkt onderdeel van het voorkomen van armoede. Het idee is om in navolging van de gemeente Molenlanden een participatietraject op te starten, zoals: "Jij bent in beeld". Armoede gaat ook vaak gepaard met eenzaamheid, contributies voor verenigingen kunnen niet betaald worden, op stap gaan is nauwelijks mogelijk. Graag zouden we verder in willen zetten met onze verenigingen om ook deze mensen weer de mogelijkheid te geven actief mee te draaien in ons dorp.

1.2 Plan van aanpak "Sliedrechtters Schuldenvrij en Actief"

Het amendement "Sliedrechtters Schuldenvrij en Actief" heeft geleid tot een plan van aanpak dat is vastgesteld in het eerste kwartaal van 2022. Dit plan van aanpak had als looptijd 2022 tot en met 2025. Dit plan van aanpak bevat drie speerpunten, met elk hun eigen activiteiten, namelijk:

- 1 Vergroten financiële zelfredzaamheid
 - Sociaal Leenfonds
 - Budgetcoach
- 2 Versterken inkomensperspectief
 - Trajectbegeleiders participatie
 - Verruimen participatieplekken
- 3 Actief in de samenleving
 - Flexbudget participatie
 - Maatschappelijke initiatieven

Het volledige plan van aanpak vindt u terug in bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

Deze tussenevaluatie gaat over de uitvoer van het plan van aanpak "Sliedrechtters schuldenvrij en actief" in de jaren 2022, 2023 en 2024.

In hoofdstuk twee, drie en vier vindt u per hoofdstuk een toelichting op speerpunt één, twee en drie en de daaronder vallende activiteiten. Per activiteit ziet u realisatiecijfers en krijgt u inhoudelijke informatie over het verloop van de activiteit en eventuele relevante ontwikkelingen.

In hoofdstuk vijf vindt u informatie over de financiële realisatie, de maatschappelijke effecten en de wijze waarop wij een vervolg willen geven aan het plan van aanpak "Sliedrechtters schuldenvrij en actief" voor de jaren 2026 en 2027.

2 Speerpunt 1: Vergroten financiële zelfredzaamheid

In het amendement "Slidrechtters schuldenvrij en actief" wordt gesproken over het opzetten van een revolverend schuldenfonds, gecombineerd met training en begeleiding om herhaling te voorkomen. Dit met als doel om de financiële zelfredzaamheid van inwoners te vergroten door oplopende schuldenproblematiek te voorkomen en financiële kennis vergroten.

Opzetten van een revolverend schuldenfonds voor het opkopen van schulden vanaf 01-01-2022, gecombineerd met trainingen en begeleiding om herhaling te voorkomen.

Dit punt uit het amendement is vormgegeven onder speerpunt 1, het vergroten van financiële zelfredzaamheid, in de vorm van:

- 1 Sociaal Leenfonds van Stichting Urgente Noden Drechtsteden (SUN), dit is een regionale voorziening.
- 2 Budgetcoach bij Bonkelaarhuis voor training en begeleiding, dit is een lokale voorziening.

2.1 Sociaal Leenfonds

Wat en hoe

Het vaststellen van het amendement en het opstellen van het plan van aanpak liep min of meer synchroon met het vaststellen van het regionale beleidsplan schuldhulpverlening van de Sociale Dienst Drechtsteden¹. In dat regionale beleidsplan is het inrichten van een Sociaal Leenfonds opgenomen. De regionale ontwikkelingen sloten daarmee aan op de lokale wens.

De Sociale Dienst Drechtsteden heeft voor de uitvoer van een Sociaal Leenfonds, dat daarmee beschikbaar is voor alle Drechtsteden, afspraken gemaakt met Stichting Urgente Noden Drechtsteden (SUN).

In Slidrecht kunnen medewerkers van het Bonkelaarhuis, bij SUN, een aanvraag indienen voor het opkopen van een beginnende schuld. Na toetsing en goedkeuring door Stichting Urgente Noden zal de voorziening worden toegekend en worden de schulden geherfinancierd. In hoofdlijnen ziet de regeling er als volgt uit;

- ➔ Het Sociaal Leenfonds kan worden ingezet om beginnende/kleine schulden op te kopen met een totaal maximum bedrag van € 1.750,00 voor een alleenstaand huishouden en € 2.500,00 voor een gezin.
- ➔ In overleg met de lokale hulpverlener worden afspraken gemaakt over het aflossingsbedrag en de looptijd van de regeling.
- ➔ De overgenomen schuld wordt omgezet in een rentevrije lening met een looptijd van maximaal 3 jaar.
- ➔ Er wordt geen onderscheid gemaakt in de aard van de schuld, alle schulden kunnen worden geherfinancierd.
- ➔ De regeling staat los van de formele voorzieningen van schuldhulpverlening en is onafhankelijk.

Het is nadrukkelijk een voorziening voor beginnende/kleine schulden die met een renteloze lening kunnen worden opgelost. Als er sprake is van grotere schulden die niet meer met een renteloze lening kunnen worden opgelost dient schuldhulpverlening ingezet te worden. Dan is er namelijk bemiddeling nodig tussen schuldenaar en schuldeisers over wat wel en wat eventueel niet meer kan worden afgelost door de schuldenaar.

Door het instrument vroegsignalering komen vaker beginnende schulden in beeld en kan hulp en ondersteuning actief aangeboden worden, waaronder het gebruik van het Sociaal Leenfonds. Tegelijkertijd zien we in de praktijk dat bij "kleine" betalingsachterstanden de bereidheid tot het

¹ Vastgesteld in de Drechttraadvergadering van 6 april 2021

accepteren en het zoeken van hulpverlening laag is. Dat betekent dat we realistische verwachtingen moeten hebben ten aanzien van het feitelijk gebruik.

Resultaten

Het sociaal leenfonds is in april van 2022 van start gegaan. In onderstaande tabel staan het aantal verstrekte renteloze leningen aan inwoners van Sliedrecht ten opzichte van het totaal aantal verstrekte leningen in de Drechtsteden

Tabel 1.1 Aantal verstrekte renteloze leningen

	2022	2023	2024
Sliedrecht	3	3	4
Totaal Drechtsteden	22	30	23

Uit tabel 1.1 blijkt dat het feitelijk aantal inwoners uit Sliedrecht dat gebruik heeft gemaakt van het Sociaal Leenfonds relatief klein is, voor alle jaren samen zijn het 10 inwoners.

Het totaal aantal inwoners uit de Drechtsteden is ook relatief klein, voor alle jaren samen zijn dat 75.

Desalniettemin is het een goede aanvullende voorziening. De betrokken medewerkers van het Bonkelaarhuis geven aan dat ze de beschikbaarheid van dit sociaal leenfonds als heel prettig ervaren voor inwoners met beginnende schulden. Met name omdat het voor de betreffende inwoners heel helpend is geweest. Dit onder meer omdat aflossing per maand minder is (geen rente) en er geen dreigingen meer zijn inzake extra incassokosten of boetes. Tot slot is het overzichtelijker omdat er maar aan één partij hoeft te worden afgelost (dat voordeel zien we bijvoorbeeld ook bij een saneringskrediet). Dat de aantallen relatief klein zijn heeft waarschijnlijk te maken met de volgende zaken:

- We weten uit de praktijk dat bij "kleine" betalingsachterstanden de bereidheid tot het accepteren en het zoeken van hulpverlening laag is. Inwoners proberen over het algemeen zo lang mogelijk om zaken zelf te regelen. Uiteraard zetten de hulpverleners in op het uitleggen van de voordelen van het sociaal leenfonds, maar deelname is en blijft vrijwillig.
- Om te voorkomen dat het fonds leegstroomt omdat leningen niet worden terugbetaald, wordt het instrument ingezet voor inwoners die het, met eventueel ondersteuning, aankunnen om af te lossen en afspraken na te komen. Deze voorwaarde zal niet voor iedere inwoner gelden.

2.2 Training en begeleiding: budgetcoach

Wat en hoe

Het amendement vraagt ook om het bieden van training en begeleiding gericht op financiële zelfredzaamheid, om herhaling te voorkomen. Om dit goed te kunnen borgen is er binnen het Bonkelaarhuis de functie van budgetcoach toegevoegd.

Deze budgetcoach kan ondersteuning bieden aan een inwoner die wordt aangemeld voor het Sociaal Leenfonds, als dat nodig om de financiële zelfredzaamheid te versterken. Daarnaast kan de budgetcoach aan andere inwoners met financiële vragen, betalingsachterstanden of beginnende schulden hulp bieden. De budgetcoach werkt samen met diverse partijen zoals de vrijwilligers van de Hulp bij Thuisadministratie en de medewerkers vroegsignalering en schuldhulpverlening (van de sociale Dienst Drechtsteden).

Inwoners komen op verschillende manieren terecht bij de budgetcoach. Een inwoner kan zelf een hulpvraag stellen aan de budgetcoach, of een inwoner kan warm doorverwezen worden vanuit de vroegsignalering, via collega's van het sociaal team of de sociale dienst Drechtsteden. Daarbij pakt de budgetcoach, in samenwerking met de andere collega's uit de cirkel sociaal-materiaal van het Bonkelaarhuis, zelf ook meldingen op vanuit de vroegsignalering, en kan zo in direct contact komen met inwoners. Als een inwoner wordt doorverwezen naar het Sociaal Leenfonds van SUN is de budgetcoach ook altijd betrokken.

Resultaten en ontwikkelingen

De functie van budgetcoach is vanaf 2023 ingevuld. Het werven van een medewerker voor deze functie kostte meer doorlooptijd dan verwacht (en gewenst).

Tabel 2.1 Aantal inwoners geholpen door budgetcoach

	Totaal	Start	Instroom	Uitstroom	Lopend
2022	Geen realisatie: functie gevuld in 2023				
2023	33	13	20	19	14
2024	60	12	48	15	45

We zien een behoorlijke stijging in aantal geholpen inwoners, van 33 inwoners in 2023 tot 60 inwoners in 2024. Dat is bijna een verdubbeling. In totaal zijn er 79 inwoners geholpen². De budgetcoach lijkt daarmee een belangrijke functie te vervullen. Een deel van de inwoners betreft daarbij statushouders die extra ondersteuning kunnen gebruiken bij het financieel zelfredzaam worden.

In algemene zin valt bij cliënten van de budgetcoach op dat niet iedereen geleerd heeft hoe om te gaan met geld. Daarnaast hebben cliënten een beperkt/geen sociaal netwerk om op terug te vallen. En hebben cliënten te maken met (voor hen) redelijk gecompliceerde financiële zaken, zoals toeslagen, aanslagen van de belastingdienst en verandering in inkomen en/of uitgaven of schommelende inkomens. Het systeem van inkomensvoorzieningen, belastingen en collectieve verzekeringen in Nederland is op dit moment nog behoorlijk ingewikkeld.

De budgetcoach helpt door overzicht en inzicht te creëren van inkomsten en uitgaven zodat de inwoner zelf keuzes kan maken daarin om inkomsten en uitgaven weer in balans te krijgen. Door deze keuze (regie) bij de inwoner te laten is de kans groot dat dit leidt tot duurzame gedragsverandering. Er wordt daarbij ook naar de toekomst gekeken en besproken hoe belangrijk het is om een financiële buffer op te bouwen en hoe de inwoner dat kan doen/wat daar voor nodig is. Daarbij wordt ook gekeken naar mogelijk achterliggende problematiek van financiële problemen (ziekte, beperking, verslaving, etc.) en samenwerking gezocht met andere medewerkers van het Bonkelaarhuis of de sociale dienst. De budgetcoach kijkt ook altijd samen met de inwoner en eventuele andere collega's naar het inkomen, maakt iemand gebruik van alle beschikbare voorzieningen?

² 33 inwoners in 2023. En 60 minus 14 lopende uit 2023 is 46 in 2024. Samen is dat 79

Beleidsplan schuldhulpverlening: preventie en nazorg:

Op dit moment wordt er een nieuw beleidsplan schuldhulpverlening voorbereid. Onder de nieuwe GR Sociaal liggen de verantwoordelijkheden voor het beleid schuldhulpverlening anders dan voorheen.

Gemeenten zijn nadrukkelijker aan zet als het gaat om preventie van schulden en nazorg. De budgetcoach heeft in beide een belangrijke rol. Vanuit het beleidsplan schuldhulpverlening is het wenselijk dat deze functie te zijner tijd structureel geborgd wordt.

Specifiek over nazorg: in 2024 zijn tussen gemeenten en Sociale Dienst Drechtsteden ook nieuwe afspraken gemaakt over de nazorg van een schuldhulpverleningstraject. Met de nieuwe GR Sociaal structuur zijn gemeenten mede verantwoordelijk voor deze nazorg. De budgetcoach is daarin een belangrijke lokale voorziening die inwoners die dat nodig hebben, na het afronden van een schuldhulpverleningstraject, nog kunnen ondersteunen in het duurzaam uit de schulden blijven.

3 Speerpunt 2: Versterken inkomensperspectief

Betaald werk is een belangrijk middel om het inkomensperspectief, de sociaal maatschappelijke participatie en het welzijn van inwoners duurzaam te versterken. Het amendement "Sliedrechtters Schuldenvrij en actief" bevat daarover het volgende punt:

Incidenteel project om mensen uit de bijstand naar werk te begeleiden (indicatief 400.000 euro) met een looptijd van bijvoorbeeld 4 jaar

Dit punt uit het amendement is vormgegeven in

- 1 De functie trajectbegeleider participatie bij het Bonkelaarhuis.
- 2 Uitbreiding/diversiteit participatieplekken; project Klavertje Vier en Heldin

3.1 Trajectbegeleider participatie

Wat en hoe

De functie van trajectbegeleider participatie is gebaseerd op het project van de gemeente Molenlanden "Jij bent in beeld". De trajectbegeleider participatie bij het Bonkelaarhuis richt zich, in afwijking op het amendement, op de ondersteuning van alle inwoners met vragen over opleiding, werk, loopbaanontwikkeling, met nadrukkelijk aandacht voor inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt. Het gaat dan om én bijstandsgerechtigden, én inwoners met een WW (WIA/WAO/Wajong)uitkering én Niet-uitkeringsgerechtigden (NUG'ers) of mensen die van werk naar ander werk willen maar niet goed weten hoe. De doelgroep is daarmee verbreed naar alle inwoners die iets willen met participeren en werken maar daar hulp bij kunnen gebruiken. We zetten dus niet alleen in op de totale ontwikkeling (in- en uitstroom) van het bijstandsvolume, maar ook op het versterken van het inkomensperspectief van alle inwoners en het sociaal maatschappelijk welzijn en de eigen kracht van inwoners.

Het doel dat de trajectbegeleider participatie heeft is het activeren en ontwikkelen van inwoners richting (vrijwilligers)werk, een participatieplaats of een ontwikkeltraject richting werk en/of opleiding, zodat zij weer actief meedoen in de samenleving. De trajectbegeleider participatie werkt daarbij samen met de collega's uit het sociaal team, welzijn en de sociale dienst Drechtsteden. Ook zijn er lijnen naar de partners en organisaties in de Arbeidsmarktregio. Tot en met 2024 waren dat bijvoorbeeld het Leerwerkloket en Baanbrekend Drechtsteden, vanaf 2025 zijn deze opgegaan in het regionaal Werkcentrum.

Inwoners komen op verschillende manieren terecht bij de trajectbegeleider. Een inwoner kan zelf een hulpvraag stellen. Dat kan via het startpunt van het Bonkelaarhuis, maar ook op vaste inloophmomenten in de bibliotheek. Inwoners kunnen ook doorverwezen worden door collega's van het sociaal team of de sociale dienst Drechtsteden.

Resultaten

De functie van trajectbegeleider participatie is per 1 juli 2022 ingevuld. Hieronder vind u de cijfermatige realisatie voor 2022, 2023 en 2024.

Tabel 3.1 geeft een globaal overzicht van de resultaten van de trajectbegeleider.

Tabel 3.2, 3.3 en 3.4 geven specifiekere informatie per kalenderjaar. Door een wijziging in het registratiesysteem van het Bonkelaarhuis in 2024 zien de cijfers er voor 2024 anders uit dan in 2023 en 2022. Door de wijzigingen en de werking van het nieuwe systeem zijn helaas niet alle cijfers voor 2024 goed te achterhalen. Inmiddels zijn voor 2025 praktische afspraken gemaakt zodat de cijfers over 2025 weer specifiekere zijn.

Tabel 3.1 Globaal overzicht resultaten trajectbegeleider

	Totaal	Aantal uitkering/statushouders	Succesvol afgerond	Lopend
2022 Start 1 juli	38	22	15	21
2023	73	47	36	21
2024	56	onbekend	onbekend	28

In totaal zijn er in 2022, 2023 en 2024 125 inwoners ondersteund door de trajectbegeleider. Het valt op dat de caseload in 2023 verhoudingsgewijs hoger ligt. Een verklaring zou kunnen zijn dat in dat de trajectbegeleider participatie in dat jaar relatief veel statushouders, met name in de Z-route (een van de leerroutes) heeft ondersteund. Daarnaast heeft er in 2024 een personele wisseling plaatsgevonden. Om de functie minder kwetsbaar te maken zijn er sinds eind 2024 twee personen die deze functie vervullen vanuit het Bonkelaarhuis.

In 2022 en 2023 samen zijn er 51 inwoners succesvol geholpen. In 2024 zijn er 18 inwoners uitgestroomd.

Tabel 3.2 resultaten trajectbegeleider participatie 2022

	Aantal klanten	Aantal met uitkering	Lopend	Succesvol afgerond	Niet succesvol
Dagbesteding	3	3		3	
Opleiding/vrijwilligerswerk	1	0		1	
Opleiding/werk	4	1	3	2	
Participatieplek	1	1	1		
Vrijwilligerswerk	8	6	4	3	1
Werk	12	11	4	6	1
Nog onbekend-aanmeldfase	9		9		
Totaal	38	22	21	15	2

In totaal zijn in 2022 (vanaf juli) 38 inwoners ondersteund door de trajectbegeleider participatie. Uit bovenstaande tabel blijkt dat 12 inwoners zijn ondersteund naar werk. Daarvan waren er 11 inwoners met een bijstandsuitkering. Van deze 12 inwoners zijn 6 inwoners in 2022 doorgestroomd naar werk³. Verder zijn 8 inwoners ondersteund naar vrijwilligerswerk, waarvan 6 inwoners met een uitkering. Van de 8 inwoners zijn er in 2022 3 succesvol uitgestroomd naar vrijwilligerswerk.

Tabel 3.3 resultaten trajectbegeleider participatie 2023

	Aantal klanten	Aantal met uitkering/statushouder	Lopend	Succesvol afgerond	Niet succesvol
Dagbesteding	2	2	0	2	0
Opleiding/vrijwilligerswerk	8	4	4	4	0
Opleiding/werk	2	2	0	2	0
Participatieplek	5	5	0	2	3
Vrijwilligerswerk	27	26	6	10	6
Werk	29	18	11	16	2
Totaal	73	57	21	36	11

In totaal zijn in 2023 73 inwoners ondersteund door de trajectbegeleider participatie.

Bij 29 mensen is ingezet op werk, waarvan 18 mensen een bijstandsuitkering hadden (waaronder ook statushouder). Van deze 29 mensen zijn 16 mensen in 2023 ook succesvol uitgestroomd.

Bij 27 mensen is ingezet op vrijwilligerswerk. Van deze 27 inwoners hadden 26 inwoners een bijstandsuitkering (al dan niet statushouder). En van deze 27 mensen zijn er in 2023 10 succesvol uitgestroomd.

³ Goed om te weten, de uitgaven voor een bijstandsuitkering bedroegen in de jaren 2022 en 2023 tussen de € 15.000 en € 18.000 euro. Elke uitstroom bespaart dus uitgaven.

Tabel 3.4 resultaten trajectbegeleider participatie 2024

Aantallen Ontwikkelen naar werk					
Aantal	01-01-2024	Instroom	Uitstroom	Lopend op 01-01-2025	Totaal aantal klanten
Trajecten	11	45	18	28	56
	Participatieplek	Vrijwilligerswerk	Opleiding	Werk	
Doel bij instroom	1	27	2	15	

In totaal zijn er in 2024 56 inwoners ondersteund. Van de 45 inwoners die zijn ingestroomd is er voor 15 ingezet op werk, voor 27 ingezet op vrijwilligerswerk, bij 2 op opleiding en bij 1 op een participatieplek. In 2024 heeft er een personele wisseling plaatsgevonden. Om de functie minder kwetsbaar te maken zijn er sinds eind 2024 twee personen die deze functie vervullen vanuit het Bonkelaarhuis.

Inhoudelijk evaluatie en ontwikkelingen

De trajectbegeleider participatie ondersteunt zowel inwoners die zijn doorverwezen door andere collega's/partijen als inwoners die zelf komen met een ondersteuningsvraag, dan wel via het Startpunt, dan wel op de vaste inloophmomenten. Een kwart tot de helft van de inwoners die ondersteund wordt, komt zelf.

De doelgroep is divers qua achtergrond en vraag, verhoudingsgewijs betreft het relatief wel veel statushouders of 'oude wetters'. Deze groepen zijn ook ruim vertegenwoordigd in ons bijstandsbestand. En de trajectbegeleiders ondersteunen sinds 2023 ook veel statushouders bij het invullen van de verplichte participatie-uren die horen bij het volgen van de Z-route (een van de taalroutes in de inburgering). Ze werken daarbij ook veel samen met het vrijwilligersinformatiepunt.

De trajectbegeleiders hebben de ruimte om, als het nodig is, mee te lopen met de inwoner in het proces. Zo kunnen ze meegaan naar een vrijwilligersplek om te kijken of er een goede match is, of mee bij een bezoek aan een opleiding. Voor inwoners met een afstand tot participeren kan deze brugfunctie echt helpend zijn. Daarnaast kunnen de trajectbegeleiders inwoners ook 'gidsen' in het hele netwerk dat beschikbaar is in de Arbeidsmarktregio. Soms is dat ook voldoende om inwoners op weg te helpen.

Gemeentegericht werken, doelgroep, participatiewet in balans, brugfunctie, Nuggers, Wijkaanpak

Tussen de start van de functie van trajectbegeleider participatie en nu hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die goed zijn om mee te nemen in deze evaluatie.

Gemeentegericht werken, inwoners met een bijstandsuitkering Zo werkt de sociale dienst Drechtsteden inmiddels met gemeentegerichte teams, waardoor er voor elke gemeente vaste consultants zijn als het gaat om bestaanszekerheid, ontwikkelen naar werk en inburgering. De verwachting is dat dit ervoor zorgt dat deze consultants zowel de Sliedrechtse cliënten als de lokale sociale kaart beter leren kennen, (aanvullend op hun kennis van alle re-integratiemogelijkheden in de arbeidsmarktregio), en makkelijker kunnen schakelen daarin, als dat nodig is voor inwoners. Op dit moment zitten we in de praktijk nog in (het staartje van) de implementatiefase, dat maakt dat we deze effecten nog niet (goed) kunnen zien. Tegelijkertijd zien we dat veel van de inwoners die in deze arbeidsmarkt nog gebruik moeten maken van een bijstandsuitkering een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt (*doelgroep*). En dat als de *Participatiewet in Balans (spoor 1, op dit moment verwachte ingangsdatum 1 januari 2026)* wordt aangenomen, we als gemeente een bredere taak krijgen voor deze doelgroep, namelijk al deze inwoners ondersteunen naar een vorm van participatie in de samenleving. Een groot deel van deze inwoners is gebaat bij de *brugfunctie*/aanvullende ondersteuning die de trajectbegeleiders participatie kunnen bieden. Ook omdat deze ondersteuning door inwoners soms als meer onafhankelijk wordt ervaren dan ondersteuning door de sociale dienst, of dat nu terecht is of niet.

Daarnaast richt de inzet van de consultants van de sociale dienst zich op bijstandsgerechtigden, de trajectbegeleiders participatie mogen alle inwoners met vragen over opleiding en werk ondersteunen, waaronder ook *Nuggers*. Zij kunnen daarbij ook de brugfunctie vormen naar het Regionaal

Werkcentrum van de Arbeidsmarktregio, welke sinds 1 januari 2025 actief is. De trajectbegeleiders participatie vormen daarmee een lokaal aanspreekpunt voor het regionale Werkcentrum.

Tot slot heeft de afgelopen jaren de pilot *Wijkaanpak Arbeidsmarkt en Energietransitie* gedraaid in de gemeente Sliedrecht. Een pilot waarin grootschalige verduurzamingsactiviteiten in een wijk werden gekoppeld aan sociale doelstellingen, specifiek het leren kennen van de inwoners en hun behoeften en wensen als het gaat om werk/het polsen van interesse van werken in de bouw- en/of verduurzamingssector. De trajectbegeleiders participatie in het Bonkelaarhuis borgen, vanaf begin 2025, de geleerde lessen en opgedane contacten met partners en inwoners, zo ver dat past in de beschikbare uren, in hun werkzaamheden.

3.2 Verruimen aantal participatieplekken; Klavertje vier en Heldin

Zoals aangegeven in paragraaf 3.1 is de doelgroep verbreed naar alle inwoners die iets willen met participeren en werken maar daar hulp bij kunnen gebruiken. We willen niet alleen sturen op de totale ontwikkeling (in- en uitstroom) van het bijstandsvolume en het versterken van het inkomensperspectief maar ook sturen op het sociaal maatschappelijk welzijn en de eigen kracht van inwoners.

Vanuit die gedachte is er ook ingezet op het verruimen van participatieplekken, waarbij specifiek werd ingezet op andere soorten participatieplekken. Om zo een extra tool te hebben voor de sociaal maatschappelijke activatie en ontwikkeling. Het ontwikkelen en opzetten hiervan had meer doorlooptijd nodig dan verwacht. Er hebben voorbereidingswerkzaamheden plaatsgevonden in 2023 en de eerste realisatie was in 2024.

Wat en hoe Klavertje vier

Klavertje vier is ontstaan door samenwerking tussen het Bonkelaarhuis, de Rivas locatie Waerthove en de Bibliotheek aan zet/ParticipatieTaal (taalonderwijs). Het vierde blad aan de klaver is de deelnemer, die met een beetje hulp en geluk (klavertje vier) een nieuwe start kan maken.

Het uitgangspunt was om nieuwe Nederlanders in Sliedrecht dichtbij in een warme samenwerking een vrijwilligersplek bieden waar men ervaring op kan doen met taal, werken in de zorg, cultuur en omgangsvormen met andere (kwetsbare) dorpsgenoten.

Doelgroep

Sliedrechtse met een niet-Nederlandse achtergrond en een taalachterstand, waarbij dit traject een bijdrage kan leveren aan het vergroten van eigen regie. Gekeken is naar:

- o Kort of langer geleden ingeburgerde Sliedrechtse.
- o Het cliëntbestand van het Sociaal Team.
- o Het klantenbestand van de Sociale Dienst Drechtsteden.
- o Vrijwilligers waarvan deze pilot een deel van de oplossing van hun hulpvraag kan zijn.

Doel:

1. Sliedrechtse inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt een vrijwilligersroute bieden waarin zij zich in 20 weken oriënteren op de diverse taken m.b.t. het werken in de ouderenzorg.
2. Sliedrechtse inwoners met een taalachterstand een verdiepingscursus van 20 weken bieden waarmee zij een basisniveau behalen om Nederlands te kunnen en lezen in de ouderenzorg. Het doel van de taaltraining is niet enkel verhoging van het taalniveau, maar stond in het kader van het beter kunnen functioneren bij het uitvoeren van (zorg)taken, gemakkelijker kunnen communiceren met collega's en het begrijpen van huisregels en voorschriften over veiligheid en hygiëne. De nadruk lag op de mondelinge vaardigheden (spreken en luisteren) en het uitbreiden van de vaktaalwoordenschat. Nevendoel was dat de deelnemers ook in het dagelijks leven profijt hebben van het verder ontwikkelen van hun taalvaardigheden.
3. Deelnemers doen praktijkervaring op met de Nederlandse cultuur en omgangsvormen waardoor zij na afloop van het programma flexibel mee kunnen doen in het zorgen voor elkaar in de steeds meer vergrijzende samenleving.

Resultaten

De eerste keer dat Klavertje vier is uitgevoerd was van 23 januari 2024 tot en met 9 juli 2024. Eind 2024 is een tweede keer gestart, deze loopt nog door in de eerste helft van 2025. Door mond op mond reclame komen er ook al wat vragen binnen voor een eventuele derde ronde. Een andere zorgaanbieder heeft ook interesse getoond in de werkwijze.

Tijdens de eerste periode hebben 9 vrouwen deelgenomen. Qua taal hebben alle deelnemers vooruitgang laten zien. De één wat meer dan de ander, maar dat heeft te maken met leerbaarheid; met wat ze aankonden. In het begin durfden de meesten nog niet veel te spreken, maar ze kregen gaandeweg steeds meer zelfvertrouwen. Hele gesprekken werden gevoerd met de bewoners van het verzorgingstehuis. Maar ook tijdens de les spraken ze met elkaar in het Nederlands. Ze spraken onderling over hun praktijkopdrachten. De werkhouding was goed. Het huiswerk werd bijna altijd gemaakt. De praktijkopdrachten werden ook altijd op tijd ingeleverd. Ze waren er serieus mee bezig. Van deze groep willen 2 deelnemers vrijwilligerswerk doen, eentje twijfelt daar nog over. 5 deelnemers hebben of gaan op zoek naar een betaalde baan in de zorg of schoonmaak. Een daarvan moet daarvoor nog eerst een opleiding doen en wordt daarin ondersteunt door de trajectbegeleider participatie. Een deelnemer was zwanger en wil eerst even thuis blijven bij de baby, maar wil daarnaast wel aan de slag met het verbeteren van haar taal.

Bijkomend effect is dat er een hechte groep is ontstaan. De deelnemers hadden ook buiten de lesuren om contact met elkaar en willen dat ook houden. Hun sociale netwerk is daarmee uitgebreid.

Wat en hoe: Heldin

Heldin is een EHBO+ en sociale vaardigheidstraining voor vrouwen in een kwetsbare positie van het Rode Kruis. Het Rode Kruis biedt deze cursus sinds 2017 aan, inmiddels in 11 districten. In deze cursus worden vrouwen in een kwetsbare positie voorbereid op hoe zij moeten handelen in noodsituaties. Dat gebeurt door een unieke trainingscombinatie van EHBO+ én sociale vaardigheden. Het gaat hierbij specifiek om durven handelen, omgaan met stress, grenzen aangeven, anderen aanspreken op hun gedrag, hulp vragen, het overwinnen van angst en belemmerende overtuigingen en het herkennen van eigen talent.

Deze cursus is speciaal ontwikkeld voor vrouwen in kwetsbare situaties aan wie een geschikt sociaal netwerk ontbreekt om op terug te vallen. Vrouwen die kampen met laaggeletterdheid, weinig tot geen opleidingsmogelijkheden, werkloosheid, lage sociaaleconomische status, discriminatie op basis van afkomst, religie, identiteit en gender. Uit eerder onderzoek⁴ van het Rode Kruis blijkt dat de deelnemers na afronding van de cursus Heldin over meer zelfvertrouwen beschikken. Ook geven zij aan meer te willen leren en meer te willen doen, bijvoorbeeld in de vorm van vrijwilligerswerk.

Resultaten

De cursus Heldin heeft in 2024 plaatsgevonden in Sliedrecht op basis van financiering door derden. Daardoor beschikt de gemeente Sliedrecht niet over harde cijfers. Op basis van gesprekken in de laatste bijeenkomst van de cursus is wel duidelijk dat alle deelnemers door de cursus niet alleen meer EHBO kennis maar ook meer zelfvertrouwen hebben en meer taalkennis. Ook deze groep is door de cursus meer met elkaar verbonden geraakt, heeft een groter sociaal netwerk. Een aantal deelnemers overweegt nu ook vrijwilligerswerk, waar ze eerst dachten dat dat niet haalbaar was.

We hebben er, op basis van deze input en ervaringen in andere gemeenten, voor gekozen om in 2025 twee cursussen mee te financieren in Sliedrecht vanuit de middelen behorende bij 'Sliedrecht actief en schuldenvrij'.

Ontwikkelingen

Zoals eerder aangegeven zien we dat veel van de inwoners die in deze arbeidsmarkt nog gebruik moeten maken van een bijstandsuitkering een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt. De werkwijze van Klavertje Vier en de werkwijze van Heldin bieden een andere manier van activeren en re-integreren aan waarbij de focus ligt op het opdoen van positieve ervaringen, zelfvertrouwen en werken aan (praktische) (taal) vaardigheden. Waarbij de trajectbegeleider participatie voor deze groep weer een brugfunctie kan vormen naar opleiding of werk. Deze werkwijze biedt mogelijkheden om, met het

⁴ Onderzoek uitgevoerd in 2021 en 2022

ingaan van de Participatiewet in Balans (spoor 1) invulling te geven aan onze bredere taak, namelijk al onze bijstandsgerechtigden te ondersteunen naar een vorm van participatie in de samenleving. In eerdere College Informatiebriefen over dit onderwerp is ook gewezen op de noodzakelijke aanpassing en doorontwikkeling van de beschikbare re-integratiemiddelen (o.a. september 2024).

4 Speerpunt 3 Actief in de samenleving

Inwoners met een (langdurig) laag besteedbaar inkomen ontbreekt het vaak aan de middelen om actief deel te kunnen nemen aan de samenleving en te kunnen bewegen in sportverband. Het niet deel kunnen deelnemen aan (sportieve, culturele of sociale) activiteiten kan leiden tot een grotere vraag naar voorzieningen doordat niet terug kan worden gevallen op de sociale omgeving (vaak ook klein sociaal netwerk) of door klachten die ontstaan door een gebrek aan gezond bewegen. Het amendement "Sliedrechtse Schuldenvrij en actief" bevat daarover het volgende punt:

Incidentele impuls om eenzaamheid onder de financieel kwetsbare inwoners tegen te gaan en participatie te stimuleren. Communicatie, campagnes etc om mensen die strijden tegen armoede en eenzaamheid in beeld te krijgen en uit deze situatie te helpen (indicatief 200.000 euro)

Dit punt uit het amendement is vormgegeven in

- 3 Flexbudget participatie (financieel) kwetsbare inwoners
- 4 Budget maatschappelijke initiatieven

4.1 Flexbudget participatie (financieel) kwetsbare inwoners

Wat en hoe

Omdat we het belangrijk vinden dat niet zozeer de activiteit zelf, maar de positieve effecten daarvan op de inwoner en de samenleving centraal staan is er de volgende keuze gemaakt:

De inzet van een flexbudget participatie is gekoppeld aan het bestaande hulp en ondersteuningsaanbod, (in het Bonkelaarhuis), dat gericht is ontwikkeling van zelfredzaamheid. Hierdoor wordt het budget gericht ingezet voor persoonlijke ontwikkeling en het creëren van maatschappelijke waarde. Daarbij sluit dit ook aan op het amendement waarin het kader wordt meegegeven om eenzaamheid meer in beeld te krijgen en hen uit deze situatie te helpen. Samen met het Bonkelaarhuis zijn we tot de volgende richtlijn gekomen:

- ➔ Iemand wil in beweging komen maar kan het niet betalen en/of
- ➔ De hulpverlening wil iemand in beweging brengen omdat het goed is voor haar sociaal maatschappelijke welzijn.
- ➔ Voor de totale bijdrage wordt een richtbedrag van € 200,00 per volwassene ingesteld.
- ➔ De bijdrage kan ingezet worden voor lidmaatschap van een sport of cultuur verenigingen/organisatie of materiaalkosten.
- ➔ Materiaalkosten worden alleen vergoed wanneer deze noodzakelijk zijn voor deelname aan de activiteit van een vereniging/organisatie.
- ➔ Meerkosten komen voor rekening van de aanvragende inwoner.

Door te werken met een flexbudget en vooraf geen vastgestelde inkomensgrenzen te hanteren vraagt het om vertrouwen in de uitvoering en onze inwoners. De hulpverlening zal met de inwoner de nut en noodzaak vast moeten stellen, wordt het budget ingezet voor een passende oplossing voor beweging en ontwikkelingen en/of het voorkomen van eenzaamheid. Hiermee lopen we vooruit op de gewenste hervormingen op de Participatiewet. We werken niet vanuit wantrouwen naar de inwoner waarbij het gaat om controle en regeldruk maar vanuit de behoefte om de inwoner te activeren en ontwikkelen.

Resultaten

	2022	2023	2024
Begroot	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
Realisatie	€ 0	€ 4.458	€ 10.086
Aantal inwoners	1 (zeer kleine uitgave)	17	24

De regeling is gedurende 2022 opgezet. Daardoor zijn er in 2022 geen (nauwelijks) uitgaven geweest. We zien van 2023 naar 2024 nog steeds een onderbesteding, maar ook een verdubbeling van de uitgaven. De oorspronkelijke insteek van deze regeling was dat niet de activiteit, maar de positieve effecten daarvan op de inwoner en de samenleving centraal staan. En dat de inzet van een flexbudget participatie gekoppeld is aan het bestaande hulp en ondersteuningsaanbod, (in het Bonkelaarhuis), dat gericht is op ontwikkeling van zelfredzaamheid. Hierdoor wordt het budget gericht ingezet voor persoonlijke ontwikkeling en het creëren van maatschappelijke waarde.

Deze werkwijze heeft er grotendeels voor gezorgd dat de bekostigde activiteiten en voorzieningen passen binnen het geheel aan ondersteuning aan een inwoner of in ieder geval bijdraagt aan de specifieke behoefte van de inwoner. Maar heeft er waarschijnlijk ook deels voor gezorgd dat het bedrag niet compleet is uitgeput. Tegelijkertijd hebben we van Papendrecht en Zwijndrecht, gemeenten die werken met een Volwassenfonds (dat eenzelfde opzet kent als het SMS-kinderfonds en uitgevoerd wordt door stichting Leergeld) vernomen dat bij deze werkwijze ook sprake is van onderbenutting. Nadeel van een volwassenenfonds is bovendien dat er geen gesprek plaatsvindt met de inwoners, waarin breder gekeken kan worden naar nut en noodzaak en mogelijk andere passende oplossingen of hulpvragen die aandacht behoeven.

3.2 Budget maatschappelijke initiatieven

We hebben een budget beschikbaar gesteld voor activiteiten gericht op financieel kwetsbare inwoners. Het gaat om kleinschalige activiteiten die worden opgezet vanuit een directe betrokkenheid met de doelgroep. Deze activiteiten zijn daarmee een goede ingang om de doelgroep in beeld te krijgen en bekend te maken met het aanbod van ondersteuning en (financiële) hulpverlening.

Dit budget is tot nu toe ingezet voor diverse activiteiten in de Groene Huiskamer van de (sociale) Moestuin. Het gaat dan om wekelijks ontmoetingsmomenten in de Groene Huiskamer, met om de week een activiteit. Maar ook om doordeweekse lunchmomenten, waarbij inwoners voor een klein bedrag kunnen mee-eten. Er zijn ook aparte activiteiten georganiseerd zoals een plantjesruil-middag en een middag om AH-plaatjes (over Sliedrecht) te ruilen. De groene huiskamer bevindt zich dichtbij een wijk waar relatief veel inwoners wonen met een laag inkomen.

Dit budget is verstrekt door middel van een subsidie die meteen is vastgesteld. Daardoor hoefde er achteraf geen verantwoording te worden afgelegd over de precieze activiteiten en aantal deelnemers. We willen daar in de toekomst wel specifiekere afspraken over maken.

5 Financiën, maatschappelijke effecten en vervolg

5.1 Financiële realisatie

In tabel 5.1 staat een overzicht van enerzijds de begrootte uitgaven aan het begin van het programma en de financiële realisatie tot nu toe, waarbij de kolom voor 2025 de voor dit jaar begrootte uitgaven bevat.

Tabel 5.1 financiële realisatie 2022-2025

Sliedrechtse Schuldenvrij en Actief					
	Kosten p./j. Begroot	2022 Realisatie	2023 Realisatie	2024 Realisatie	2025 Begroot
1 Financiële zelfredzaamheid	€ 48.000				
1.1 Sociaal Leenfonds	€ 0,00	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
1.2 Training & begeleiding (budgetcoach)	€ 48.000	€ 0	€ 55.038	€ 63.884	€ 65.632
2 Versterken inkomensperspectief	€ 157.000				
2.1 Project toekomstperspectief (trajectbegeleider participatie)	€ 96.000	€ 47.706	€ 76.052	€ 112.296	€ 115.440
2.2 Flexibel projectbudget	€ 16.000	€ 0	€ 18.799	€ 0	€ 0
2.3 Verruiming participatieplaatsen	€ 45.000	€ 0	€ 24.949	€ 14.225	€ 31.000
3 Actief in de samenleving	€ 45.000				
3.1 Flexbudget participatie	€ 40.000	€ 0	€ 4.459	€ 10.086	€ 15.000
3.2 Flex budget maatschappelijke initiatieven	€ 5.000	€ 3.995	€ 3.994	€ 4.641	€ 4.880
Totaal begroot	€ 250.000				
Realisatie/verwachte realisatie 2025		€ 51.701	€ 183.291	€ 205.132	€ 231.952
Resultaat		+ €198.299	+ € 66.709	+ € 44.868	+ €18.048

Uit het financieel overzicht blijkt dat er eind 2025 een verwacht overschot is van ongeveer € 330.000. Een belangrijk deel van dit overschot komt voort uit het feit dat voor een aantal zaken een langere opstarttijd nodig bleek, waardoor de uitgaven in met name 2022 lager waren dan begroot. Daarnaast blijkt uit dit overzicht, zoals ook geconstateerd en toegelicht in paragraaf 4.1, dat de uitgaven uit het flexbudget participatie aanzienlijk lager waren dan begroot. We zien daar inmiddels wel een toename. Dit geldt ook voor het budget dat bedoeld was voor het verruimen van de participatieplaatsen. In 2025 is daar realistischer op begroot.

5.2 Maatschappelijke effecten

In het plan van aanpak is destijds een matrix opgenomen om resultaten zowel maatschappelijk als financieel te scoren. Tijdens de evaluatie is gebleken dat niet alle resultaten in de matrix te plotten zijn. En dat sommige geformuleerde maatschappelijke effecten minder wenselijk blijken, terwijl we een andere miste, namelijk uitstroom naar werk. Onderstaand de matrix met de gescoorde resultaten.

5.2 Maatschappelijke effecten uit plan van aanpak

Maatschappelijke effecten		Financiële effecten	
Resultaat	aantal	Resultaat	effect
Begeleide personen		Uitstroom bijstand	-
- Budgetcoach	79		
- Trajectbegeleider participatie	125		
Geherfinancierde betalingsachterstanden	10	Uitstroom overige	-
Uitstroom vrijwilligerswerk 2022/2023	13	Voorkomen instroom bijstand	-
Uitstroom ontwikkeltrajecten 2023/2023	9	Voorkomen instroom dagbesteding	-
Toeleiding participatieplaats 2022/2023	2	Voorkomen instroom nieuw beschut	-
Uitstroom werk (nieuw) 2022/2023	24	Overige financiële effecten	-

Uitstroom werk

Helaas zijn de registratiesystemen in 2022, 2023 en 2024 niet zo ingericht geweest dat op individueel niveau te achterhalen valt wat de achtergrond (bijstand of anders) is geweest van inwoners, die door ondersteuning van de trajectbegeleider, zijn uitgestroomd naar werk. Voor 2025 zijn daar inmiddels afspraken over gemaakt.

We weten wel dat er inwoners bij zaten die eerst gebruik moesten maken van een bijstandsuitkering. Een voorzichtige schatting is dat dit minsten een kwart tot de helft betreft van de uitgestroomde inwoners, dan gaat het om 6 tot 12 inwoners (jaren 2022 en 2023). De kosten voor een gemiddelde uitkering bedroegen in Sliedrecht voor 2022 en 2023 tussen de € 15.000 en € 17.000 per uitkering per jaar. Het gaat dan om een mogelijke besparing van $6 \times € 15.000 = € 90.000$ tot $12 \times € 17.000 = € 204.000$.

Voorkomen instroom bijstand

Het voorkomen van instroom in de bijstand gaat over de doelgroep einde maximale WW uitkeringsperiode en directe instroom in de bijstand (omdat er anders geen andere inkomensbron is). Het UWV en de Sociale Dienst Drechtsteden werken samen binnen het project "einde max WW" om instroom van deze doelgroep te voorkomen. De medewerker participatie is niet direct op dit samenwerkingsverband aangesloten.

We zien de afgelopen jaren, mede door de huidige arbeidsmarkt, echter wel een daling van instroom vanuit de WW naar de bijstand en als dat gebeurt een relatief snelle uitstroom uit de bijstand waarbij de inzet van de trajectbegeleider participatie niet nodig is. Inwoners die vanuit een WW instromen in de bijstand, of dreigen in te stromen, kunnen door een consulent ontwikkelen naar werk (SDD) vaak prima ondersteund worden, samen door het UWV, zonder dat aanvullende ondersteuning van een trajectbegeleider noodzakelijk is. Inzet van de trajectbegeleider is zinvoller voor inwoners met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt of inwoners die de weg niet goed weten te vinden in de arbeidsmarkt. We zien dan ook geen meerwaarde om hier alsnog een (mogelijk tijdrovend en ingewikkeld) monitorsysteem op te zetten.

Uiteraard beschikken we via het gemeentedashboard van de sociale dienst Drechtsteden wel over algemene cijfers over instroom in en uitstroom vanuit de participatiewet.

Voorkomen instroom dagbesteding

Voorkomen instroom dagbesteding heeft als uitgangspunt om voor het afgeven van een indicatie te bezien welke algemene voorzieningen kunnen worden ingezet. Deze ontwikkeling loopt nu vanuit de doorontwikkeling van de Wmo. De medewerker participatie zou samen met de vrijwilligerscoördinator hier een rol in kunnen spelen. Dit is nog niet gerealiseerd en niet als score opgenomen.

De consultants van de sociale Dienst Drechtsteden en de overige medewerkers van het Bonkelaarhuis kijken in principe altijd al eerst naar voorliggende voorzieningen. Inmiddels is er ook een nieuwe voorliggende voorziening bijgekomen in de vorm van thuisbegeleiding.

We zien dan ook geen meerwaarde om hier alsnog een monitorsysteem op te zetten.

Voorkomen instroom nieuw beschut

Het voorkomen van instroom op nieuw beschut heeft niet plaatsgevonden. De vraag is of het voorkomen van instroom op nieuw beschut wenselijk is. Uit onderzoek blijkt dat beschut werk een positieve invloed heeft op de zelfwaardering, eigenwaarde, gezondheid en welzijn van de medewerker. Ook verkleint beschut werk de kans op schulden en leidt het tot een daling van criminaliteit en overlast⁵. De maatschappelijke kosten/baten van nieuw beschut afgezet tegenover een uitkering zijn in het voordeel van nieuw beschut. Hoewel een beschutte werkplek de gemeente geld kost (zowel uitvoeringskosten als voor begeleiding en werkplekaanpassingen), bespaart het de gemeente een uitkering. De uitvoeringskosten worden op dit moment ook voldoende gedekt door de rijksmiddelen die hiervoor beschikbaar worden gesteld. Inzet van nieuw beschut kan dan ook als middel dienen om inwoners te activeren om vervolgens een mogelijke ontwikkeling in gang te zetten die leidt tot uitstroom richting de reguliere arbeidsmarkt.

We zien dan ook geen meerwaarde om hier alsnog een (mogelijk tijdrovend en ingewikkeld) monitorsysteem op te zetten.

Tot slot; Sliedrechtse schuldenvrij en actief?

De budgetcoach heeft 79 inwoners ondersteund, waarvan er 10 gebruik hebben kunnen maken van een renteloze lening. De inzet vanuit het amendement en het programma heeft voor deze inwoners zeker meerwaarde gehad als het gaat om schuldenvrij leven. En deze activiteiten passen bij de taak die we als gemeente hebben op het terrein van preventie en nazorg van schulden.

Door de trajectbegeleider en activiteiten als Klavertje Vier en Heldin zijn circa 140 inwoners, waarvan een deel in een kwetsbare positie, geholpen om zich verder te ontwikkelen en te participeren in de samenleving. Het amendement en het programma hebben voor deze inwoners zeker meerwaarde gehad als het gaat om actief worden en zijn. En deze activiteiten sluiten aan bij de beleidsontwikkelingen rondom de participatiewet. Een sociaal netwerk hebben, de taal beter beheersen, vrijwilligerswerk en betaald werk en daardoor ontwikkeling in vaardigheden zijn belangrijke ondersteunende factoren in het voorkomen van schulden.

⁵ <https://www.inclusiefwerkt.nl/onderzoeken/maatschappelijke-kosten-batenanalyse-beschut-werk/>

5.3 Vervolg

Uit deze tussenevaluatie blijkt dat de budgetcoach en de trajectbegeleiders participatie inmiddels behoorlijk wat inwoners hebben geholpen of aan het helpen zijn, dat het project Klavertje vier bijdraagt aan het participatievermogen van de deelnemers en er inwoners zijn die gebruik maken van het flexbudget participatie.

Daarnaast zien we ontwikkelingen in landelijke wetgeving (participatiewet in balans), de arbeidsmarktregio (regionaal werkcentrum), de sociale dienst Drechtsteden (gemeentegerichte teams), samenstelling van de groep inwoners die gebruik moeten maken van een bijstandsuitkering (grotere afstand arbeidsmarkt), nieuwe werkwijzen (wijkenaanpak arbeidsmarkt en energietransitie) en een groter beleidsmatig beroep op de budgetcoach in het nieuwe schuldhulpverleningsbeleid.

Dat maakt dat we ervoor kiezen om het programma van 2025 grotendeels voort te zetten in 2026 en 2027 met daarbij de volgende punten:

- Budgetcoach: vanaf 2026 uit structurele middelen.
Vanaf 2024 krijgen gemeenten extra middelen voor schuldhulpverlening. In 2025 worden deze middelen, conform motie van 8 juli 2024 'Geldkrant, besteed.
Het voorstel is om deze structurele middelen vanaf 2026 in te zetten voor de budgetcoach schuldhulpverlening. Dit voorstel is onderdeel van het beleidsplan schuldhulpverlening Sliedrecht 2025-2028.
- Sociale activiteiten: vanaf 2026 uit structurele middelen
Gemeenten krijgen structureel extra middelen voor armoedebelid. Het bedrag voor Sliedrecht is € 5.000. We willen deze vanaf 2026 gaan inzetten om zorg te dragen voor sociale activiteiten die specifiek gericht zijn op inwoners met een laag inkomen
- Resterend bedrag van circa 330.000; verdelen over 2026 en 2027 voor;
 - o Trajectbegeleider participatie
Waarbij we in 2025, 2026 en 2027 met diverse betrokken partijen, waaronder ook de sociale dienst, scherp houden hoe we deze functie aanvullend kunnen inzetten voor de doelgroep in de bijstand (brugfunctie), ook vanuit de bredere doelstelling van de Participatiewet in Balans. En het ontwikkelen van de gidsfunctie naar de arbeidsmarktregio.
 - o Participatieplekken/re-integratie
Waarbij we in 2025, 2026 en 2027 met de diverse betrokken partijen, waaronder ook de sociale dienst, onderzoeken hoe we geleerde lessen kunnen borgen in de re-integratieinstrumenten voor bijstandsgerechtigden
 - o Flexbudget volwassenen

Verder willen we in overleg met SUN, het Bonkelaarhuis en de sociale dienst Drechtsteden het gesprek voeren over het vergroten van het bereik van het Sociaal Leenfonds. Een onderdeel daarin is het beter bekend maken van de mogelijkheden die SUN biedt voor inwoners. We willen dit wel zorgvuldig doen zodat inwoners (en andere doorverwijzers) goed kunnen inschatten of het een passende oplossing biedt.

Ook zullen we samen met het Bonkelaarhuis in gesprek gaan met maatschappelijke organisaties om te kijken hoe we met het flexbudget meer inwoners met een laag inkomen kunnen ondersteunen in meedoen en ontwikkelen.

Tot slot. Een van de lessen van deze tussenevaluatie is dat het belangrijk is om daar niet alleen goede afspraken aan de voorkant over te hebben over meetgegevens, maar ook tussentijds meer te monitoren of die afspraken nog uitgevoerd (kunnen) worden. We zien dat dat, door drukte en door verloop van personeel op diverse plekken en doorontwikkelingen in organisaties, dat ook belangrijk is. We hebben nu ook, zoals opgenomen op diverse plekken in deze tussenevaluatie, weer nieuwe afspraken met elkaar gemaakt en zullen deze op vaste momenten met elkaar monitoren.

In onderstaande tabel staat voorgaande voorstel qua financiële dekking in tabelvorm

5.3 Financiële dekking vervolg

	2026	2027	2028	Budget
Budgetcoach	66.000	66.000	66.000	Structureel Schuldhelpverleningsbeleid
Sociale activiteiten	5.000	5.000	5.000	Structureel Armoedebeleid
- Trajectbegeleider	165.000	165.000	-	Sliedrechtters actief en schuldenvrij
- Participatie				
- Flexbudget volwassenen				

Zoals blijkt uit tabel 5.3 betekent dit dat er met het opstellen van de kadernota 2027 (besluitvorming juli 2026) opnieuw bekeken moet worden of en zo ja welke middelen vrij gemaakt worden voor het. Al dan niet tijdelijk, voortzetten van de functie trajectbegeleider, opzetten participatie-activiteiten zoals Klavertje Vier en flexbudget volwassenen.

Tegen die tijd verwachten we meer duidelijkheid van het Rijk over de Participatiewet in Balans en eventuele extra rijksmiddelen daarvoor. En de rol en verantwoordelijkheid die het Rijk neemt als het gaat over het bevorderen van de bestaanszekerheid/garanderen voldoende minimuminkomen. En tot slot de effecten van het ravijnjaar en eventuele correcties daarop vanuit het Rijk. Dat, in combinatie met het feit dat we dan meer uitvoeringsinformatie hebben omdat de activiteiten langer hebben gelopen, maakt dat er dan ook een nog betere besluitvorming kan plaatsvinden.